

- газ тармоқларида ёки газдан фойдаланиш ускунасида вужудга келган табиий газ сизиб чиқиши ҳолати ҳақида газ таъминоти ташиқлоти диспетчерлик хизматларини зудлик билан хабардор қилиш;

- ўзининг газ тармоқлари дахлсизлигини таъминлаш ва эҳтимони бўлган руҳсатсиз ўланишларни аниқлаш мақсадида уларни ва улардаги ускуналарни муштари равишида кўздан кечириб чиқиш;

- газ таъминоти ташиқлотлари газ тармоқларида сертифициланмаган, газлаштириш лойиҳасига (ЛТХ) мувофиқ бўлмаган газдан фойдаланиш ускунасининг ўланишига йўл қўймаслик;

- газ сизиб берувчи вақчалари ва "ўзсифртгазспекция" ходимларининг (тегишли гувоҳнома кўрсатилган тақдирда) табиий газни истеъмоли қилишни хисобга олиш приборларини ва/ёки газдан фойдаланиш ускунасини куннинг исталган вақтида эркин кўздан кечиришни таъминлаш;

- газдан фойдаланиш ускунасидаги носозликларни (бундай турдаги ишларни бажариш ҳуқуқида эга бўлган ижтисодиётчилар брингдалар ёки ходим ёрдамида) бағртараф этиш;

- табиий газ истеъмолини хисобга олиш приборлари кўрсаткичларини ўзгартириш мақсадида уларнинг ишлашига тўғривлик қилувчи ҳаракатларни амалга оширишаслик, уларнинг касдан бузилишига йўл қўймаслик ва ўрнатилган тағъаларнинг бутунлигини таъминлаш;

- табиий газ истеъмолини хисобга олиш приборлари ишдаги носозлик аниқланган тақдирда, газ таъминоти ташиқлотини ўзи учун қудай шаклда дарҳол хабардор қилиш.

- газ тармоқга бўлиниши четерасида табиий газ сарфи бўйича маълумотларни масофадан олиш нақсонлигини берувчи газ истеъмолини хисобга олиш ва назорат қилишни автоматлаштиришнинг (ПТХНАТ-АСКУТ) тизимига уланган хисоблаш приборлари Истеъмолий томонидан ўрнатил.

7.4. Истеъмолий Етказиб берувчидан қуйидагиларни талаб қилиш ҳуқуқида эга:

- етказиб берилган табиий газнинг аниқланган ҳажмига ва бошқа параметрларга нороза бўлган тақдирда, Етказиб берувчининг табиий газни истеъмолини хисобга олиш приборлари ишлашининг ишончилигини текшириш учун комиссия ташкили этиш;

- табиий газнинг стандартлаштириш бўйича норматив ҳужжатларда кўзда тутилган сифатда ва етказиб берилш режимида риқ қилган ҳолда узатилиши;

- табиий газни етказиб берилш шартномада бекор қилинганда, фойдаланилмаган газ ҳажми учун тўланган суммани қайтариш;

- табиий газни етказиб берилш шартномасини қону ҳужжатларда мувофиқ бир томонлама бекор қилиш;

- табиий газни етказиб берилш тўхтатилганда, зарарни қоплашни талаб қилиш (шартноманинг 2.5. ва 6.1. бандлари бундан мустасно);

- газ сизиб берилш вақтинча тўхтатишни.

- газ сизиб берилш вақтинча тўхтатишни.

Истеъмолий қонунийлик ҳужжатларида белгиланган бошқа ҳуқуқларда эга бўлиши мумкин.

VIII. ТАРАФЛАРНИНГ МОДДИЙ ЖАВОБГАРЛИГИ

8.1. Етказиб берувчи Истеъмолийга газ етказиб берилш шартномасига асосан газ етказиб берилмаган ёки тўлиқ етказиб берилмаганлиги оқибатида етказилган моддий зарар ва бой берилган фойдани белгиланган тартибда қоплайди.

Етказиб берувчи газни етказиб бермаганлик ёки тўлиқ етказиб бермаганлик учун қуйидаги ҳолларда жавобгар хисобланмайдди:

а) Истеъмолий томонидан газ таъминоти тармоқларида қўшимча газдан фойдаланиш ускунасини руҳсатсиз ўлаш ҳолати аниқланганда;

б) фойдаланилган газ учун тўлов амалга оширилмаганда;

в) қону ҳужжатларда назарда тутилган ҳолатларда.

г) истеъмолий томонидан шартнома талабларида амал қилинмаганда;

д) мазкур шартноманинг 2.5. ва 6.1-бандларида кўрсатилган ҳолларда.

8.2. Етказиб берувчи томонидан шартнома мажбуриятларининг бажармаслиги натижасида Истеъмолийга моддий зарар етказилганда, Етказиб берувчининг мансабдор шахсига нисбатан базавий хисоблаш микроининг ўн баробаридан ўн беш баравари микролида жарима қўлланилади.

8.3. Шартномада кўрсатилган ҳажмдан кам ҳажмда газ етказиб берилган тақдирда, Етказиб берувчига нисбатан Ўзбекистон Республикасининг "Ҳўжалик қоритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида"ги Қонуни асосида жарима санкциялари қўлланилади, қуйидаги ҳолатлар бундан мустасно:

а) форс-мажор ҳолатлар;

б) магистрал газ қувурларида ва газ тармоқларида авария ҳолатлари юз берилганда;

в) киш даврида вақтинча газ етказиб берилш чекланганда (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 24 декабрдаги 277-сон қарорлари, шунингдек, Қоракалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари қарорлари билан тасдиқланган газ етказиб берилш тармоғидан узиб қўйилмайдиган объектлар рўйхатида киритилган қорхоналардан ташқари);

г) шартнома асосида Истеъмолий томонидан ўз зиммасига олдинган мажбуриятлар баҳарилмаганда.

8.4. Етказиб берилган табиий газнинг сифати шартнома ёки норматив ҳужжатлар талабларига мос келмаганда, Истеъмолийга газ қабул қилиш ёки унинг учун ҳақ тўлашни рад этишда Етказиб берувчидан етказиб берилган сифати зарур даражада бўлмаган газ ҳажми қийматининг 20 фоизи микролида жарима тўлашни талаб қилиш ҳуқуқида эга. Агар, газ қиймати тўланган бўлса, Истеъмолий Етказиб берувчидан белгиланган тартибда тўланган суммани қайтаришни талаб қилиш ҳуқуқида эга.

8.5. Етказиб берувчи томонидан шартномада кўрсатилган ҳажмлардан кам газ етказиб берилганда, Етказиб берувчи Истеъмолийга моддий ўтган ҳар бир қуи учун мажбуриятларининг бажарилмаган суммасининг 0,5 фоизи микролида, бироқ етказиб берилмаган газ қийматининг 50 фоиздан ошмайдиган микролида пеня тўлайди.